

VERSLAG van de lotgevallen van de byzondere school voor jongens en meisjes, D 49, BERGEN (Limb.) in de oorlogsjaren.

10 Mei 1940 trokken de Duitschers ook in Bergen (L.) over de grens. Dien dag werd de school bezet. Er was geen gelegenheid deze te ontruimen. De moffen gooiden de banken met inhoud op de speelplaats. Enkele dagen later werd toestemming gegeven de leermiddelen te bergen. Zy vonden een plaats in het huis van het Hoofd. Potlooden, pennen en dergelyke artikelen waren al verdwenen. Zoo ook de linnenkaarten en gordynen. Die waren gebruikt om pakjes naar ~~de~~ huis (heimat) te zenden. Een week of zes bleef de school bezet. Toen werd zy geruimd en na grondige schoonmaak weer in gebruik genomen. De laatste weken van de bezetting was onderwys gegeven in de café's en buiten.

Tot September 1944 kon school gedaan zonder groote stoornissen. Mei 1940 vielen bommen by de school, die wat ruitenschade veroorzaakten. 'n Paar winters was sluiting voor enkele dagen of weken noodzakelyk wegens kolengebrek. Overigens gingen de jaren zonder groote moeilykheden aan de school voorby. N.S.B.-ouders kwamen wel eens aan de school wat spektakel maken of schreven dreigbrieven. Kinderen van die ouders meenden - zich soms wat meer vryheden te kunnen veroorloven, maar hadden evenmin succes. Op voorschriften betreffende verboden leerboeken, werd geen acht geslagen, onderwys in duitsch werd niet gegeven.

Herfst 1944 begon de ellende. 3 September van dat jaar werd de school bezet. Zy verwisselde in een maand tyds wel een keer of vyf van mofsche bezetting. De meeste leermiddelen waren tusschendoor in veiligheid gebracht in een kamer van het huis van het hoofd der school. Toch was - reeds veel verdwenen (van 3 September 1944 af dateert ook de sluiting van de school).

1 October 1944 begon de beschieting van het dorp Bergen en omgeving, door de Engelschen, die aan den overkant van de ~~baas~~ lagen en munitie en tyd genoeg hadden. De school werd grootendeels vernield. Ook het huis van het hoofd ders-school moest het ontgelden. De leermiddelen werden nog in de kelder geborgen. Later zyn zy door de moffen, die in den kelder trokken, eruit gegooid. Alle leermiddelen plus de administratie ging verloren.

7 Januari 1945 werd BERGEN geëvacueerd. Te voet ging het over Kleef, Emmerik, door Gelderland naar Drente en verder. Juni 1945 was het grootste deel der parochie uit haar ballingschap teruggekeerd. Van onderwys geven was voorloopig geen sprake, leermiddelen en lokaliteit ontbraken. In September was een café in Ayen zoover opgeknapt, dat aan de derde en vierde klas beurtelings onderwys gegeven kon worden. 1 October kwam een café in Bergen vry en werd daarin aan de eerste en tweede klas (- beide klassen nieuwelingen) les gegeven. De noodkerk was de tweede week in die maand ook gereed en werden daarin de overige klassen onderwezen. Tot de kou een einde aan dit onderwys maakte. Hare Koninklyke Hoogheid Prins Juliana bracht in deze tyd een bezoek aan de leerlingen in de noodkerk en café.

December 1945 arriveerde een noodschool, waarvan de opbouw eenige maanden duurde. De laatste werkzaamheden liet het schoolbestuur uitvoeren, waardoor 8 April 1946 met het onderwys in deze barak kon begonnen worden. Niet ~~was~~ alle leerlingen kunnen in die barak en het café-lokaal ondergebracht worden. De eerste klas ontvangt $3\frac{1}{2}$ dag onderwys per week. de tweede klas 4 dagen en de overige $4\frac{1}{2}$ dag. In October 1946 bracht de Minister van Onderwys, K₁nsten en Wetenschappen, vergezeld door hoofd-inspecteur Widdershoven, een bezoek aan de school.

Van-

Vanzelfsprekend zyn de leerlingen, doordat van September 1944 tot September 1945 geen onderwijs, daarna tot April 1946 nog slechts gebrekkig en over de rest van 1946 ook nog geen volledig onderwijs werd gegeven, zeer ten achter geraakt. Ook de mentaliteit - bleek door de oorlogsomstandigheden en de evacuatie, by de hervatting der lessen, veel geleden te hebben. Intusschen is de schade aan het onderwijs voor een deel ingeloopt, al zullen er nog wel een paar jaren verlopen, voor de achterstand geheel is ingehaald. En is het verder wachten op het nieuwe schoolgebouw, waarvan de plannen klaar zyn.

BERGEN(L) 19 Februari 1947.

Het Hoofd der school,